

گزارشی از موارد ابتلا به دیگروسلیوم در مناطق روستائی گنبد کاوس*

دکتر فریدون ارفع
دکتر عزت اله کیوان
غلامرضا میناقیسان
علی جلالی مسلم

خلاصه :

در ضمن مطالعات بررسی طولی مسائل بهداشتی در روستاهای گنبد کاوس از ۱۲۴۰ نفر از سکنه ۴۲ قریه آزمایش مدفوع انجام شد که آلودگی به دیگروسلیوم در ۷ نفر از سکنه قراء مشاهده گردید . در سه قریه دو بیمار و در یک قریه یک بیمار مشاهده شده از علائم بیماری ائوزینوفیلی در افراد مورد آزمایش بین ۲۰ تا ۲۵% بود . با مقایسه با سایر نقاط کشور نسبت آلودگی به این انگل در ناحیه مورد مطالعه قابل توجه است .

مقدمه :

ابتلا به ترما توده های کبدی مانند فاسیولا هپاتیکا و فاسیولا ژیگانیتیکا و دیگروسلیوم لانسهولتوم یکی از آلودگی های شایع در بین دام های مناطق مختلف کشور میباشد (صهبا و همکاران ۱۹۷۲ ، رفیعی و اسلامی ۱۹۷۱) ابتلای انسان به دیستوماتوز ناشی از انگل فاسیولا بطور پراکنده در نقاط مختلف کشور گزارش شده است (ارفع ۱۳۵۴) که بالاترین رقم مربوط به شمال کشور بوده است .

موارد ابتلای انسان به دیگروسلیوم محدودتر است و تعداد موارد گزارش شده از نقاط مختلف کشور از چند مورد تجاوز نمی نماید .

در ضمن اجرای برنامه بررسی طولی مسائل بهداشتی در مناطق روستائی گنبد کاوس تعدادی بیمار مبتلا به این انگل مشاهده گردید که گزارش آن موضوع این مقاله است .

روش مطالعه :

در ضمن اجرای طرح بررسی طولی مسائل بهداشتی در روستاهای گنبد کاوس از ۱۳۴۰ نفر از سکنه ۴۲ قریه که بصورت نمونه برداری تصادفی از جمعیت کل قراة انتخاب شده بودند علاوه بر آزمایشهای پزشکی و آزمایشگاهی با استفاده از روشهای فلوتاسیون و فرمل اتر آزمایش مدفوع انجام شد . به افراد مبتلا به دیکروسلیوم توصیه گردید که تا یک هفته از خوردن هرگونه مواد گوشتی پرهیز نمایند و سپس هر فرد بین ۲ تا ۵ بار دیگر آزمایش گردید . در این افراد علاوه بر آزمایشهای پزشکی و آزمایشگاهی فرمولوکوسیت نیز انجام گردید .

نتایج :

آلودگی به دیکروسلیوم در بین ۷ نفر از سکنه قریه مشاهده گردید . این قراة عبارتند از : عزیز آباد که افراد مبتلا یک زن ۳۷ ساله و یک مرد ۲۵ ساله قریه قوجه ماز که افراد مبتلا دو مرد در سنین ۳۴ و ۵۶ ساله و قریه اجن صلاح که فرد مبتلا یک مرد ۲۴ ساله بود . کلیه این افراد ۵ بار آزمایش شدند و هر ۵ بار آلودگی در آنان مشاهده گردید . در قریه که گوزبالا و یکه گوز پائین دو بیمار مرد در سنین ۲۶ و ۴۷ سال مشاهده گردید که با ۲ بار آزمایش تخم انگل را دفع مینمودند . این افراد بهیچ نوع کرم روده ای مبتلا نبودند . نتیجه فرمولوکوسیت این افراد نشان داد که ائوزینوفیلی در همه آنان بالا و بین ۲۰ تا ۲۵ % بود . از نظر علائم کلینیکی نتایج آزمایشات پزشکی و آزمایشگاهی در بین ۴ نفر از مبتلایان در جدول ۱ موجود است .

بحث :

وجود هفت مورد آلودگی در بین ۱۳۴۰ نمونه مدفوع آزمایش شده از یک منطقه محدود با جمعیت ۱۱۱۵۸ نفر با توجه به موارد معدودی که تاکنون از ایران گزارش شده است مؤید بالا بودن آلودگی به این دیستوماتوز در این منطقه میباشد . موارد تأیید شده از سایر نقاط کشور عبارتند از ۲ مورد از نواحی بحر خزر (سهرابی ۱۳۴۸) که با آزمایش ۱۰۶۵ نمونه و ۱ نفر از اصفهان (فرید معیّر ۱۳۴۸) که با آزمایش ۵۰۰ نمونه مدفوع گزارش شده اند . در هر حال وجود آلودگی انسان به این انگل در نواحی شمالی کشور بخصوص در نواحی گنبد کاوس باید مورد توجه پزشکان این منطقه قرار گیرد . متأسفانه اطلاعات ما از نظر حلزون میزبان واسط این آلودگی در نواحی مختلف بسیار کم است . نوع مورچه ای که میزبان واسط ثانوی انگل را تشکیل میدهد در ایران روشن نیست . در نواحی شمالی کشور حلزون *Helicella* وجود دارد که شاید این حلزون نقش انتقال را داشته باشد .

منابع و مأخذ :

ارفع - فریدون (۱۳۴۵) کرم شناسی پزشکی جلد اول - چاپ دوم - سازمان چاپ و انتشارات دانشگاه تهران شماره ۱/۱۳۶۳ .

Farid Motabar, H. (1971) Human infection with *Fasciola hepatica* and *Dicrocoelium dendriticum* in Isfahan area, Central Iran. J. Parasit. 57, 160.

Rafii, A. and Islami, H. (1971) Etat actuel de nos connaissances sur la Fasciolosis en Iran, les cahier de Med. Vet. vol. 15 No. 6, 277.

Sahba, G.H., Arfaa, F., Farahmandian, I. and Jalali, H. (1972). Studies on Fascioliasis in Khuzestan, southwest Iran. J. Parasit. 58 p. 712.

جدول شماره ۱ : علائم بالینی و آزمایشگاهی در ۴ نفر از مبتلایان

نتایج آزمایشگاهی			هموگلوبین (گرم درصد)	هماتوکریت (درصد)	تومال	ادراز	سروکوژی
سن	جنس	قریه					
۲۵	مرد	عزیزآباد	ام محمدی	۱۵/۸	۴۵	طبیعی	—
۲۷	زن	عزیزآباد	ام بیگم - سعیدی	۶/۸	۲۶	طبیعی	تیغوفید
۵۶	مرد	قوچه مار	پادی - بیونی	۱۱/۵	۲۳	طبیعی	—
۲۶	مرد	قوچه مار	ن - آدنه پور	۱۳/۵	۴۰	طبیعی	—